

ÖĞRENCİ

ADI:
SOYADI:
SINIFI: NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI
TÜRKÇE DERSİ 7. SINIFLAR
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SINAV SORULARI

Okulunuzun Adı

CEVAP ANAHTARI

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

T.7.3.5. Bağlamdan hareketle bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1. 40-50 adam, koca bir laboratuvara dolmuş; Thomas Alva Edison adındaki çılgın ama bir o kadar da çalışkan bir mucitin liderliğinde harıl harıl çalışıyordu. Doğrusu o güne kadar böyle bir bilimsel araştırma seferberliği görülmuş şey değildi. Cam ampullerin içindeki hava, elektrik akımının kızdırdığı tellerin anında yanıp kül olmaması için boşaltılıyordu ama önemli bir sorun vardı: O teller hangi maddeden yapılacaktı? Bazıları çok az dayanıyor, bazıları çok pahalıya mal oluyor, bazıları yeterince ısıltı saçamıyor, bazıları daha en başından kararıyor; bırakın ışık saçmayı, ortalığın ışığını sanki içine çekiyordu. Doğru maddeyi bulmak için neler neler denenmişti. Kömürleştirme işleminden geçirilmiş mukavva, mantar, Hindistan cevizi kabuğu, atkuyruğu, ağaç dalı... Hatta laboratuvarı gezmeye gelen kızıl sakallı bir adamın sakalı...

Bu metinde geçen bazı sözcüklerin anlamı aşağıda verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak anlamlarının karşısına yazınız. (8 puan)

- a) Türlü metallerden yapılmış, kopmaya karşı bir direnç gösteren ince uzun nesne: **tel**
- b) Parlak kırmızı renk: **kızıl**
- c) İçinde, elektrik akımı ile akkor durumuna gelerek ışık verebilen bir iletkeni bulunan, havası boşaltılmış cam şişe: **ampul**
- d) Ayırıştırma, birleştirme yoluyla bir sonuca ulaşmak veya teşhis koymak için çeşitli araçlar kullanılarak tıp, eczacılık, fizik, kimya gibi bilim dallarıyla ilgili araştırmaların, deneylerin yapıldığı özel donanımlı yer: **laboratuvar**

* Anlamları verilen sözcüklerin metinden doğru bulunarak belirtilen boşluğa yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 2**'dir. **(Toplam 8 puan)**

* Anlamları verilen sözcüklerin metinden doğru bulunamayıp yazılmadığı yanıtlar ya da ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

Not: Metinden bulunan sözcüklerin yazımında yapılan hatalar dikkate alınmayıp öğrenciye tam puan verilecektir. (ampül, laborotuar gibi)

T.7.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

2. Sabahın erken saatlerinde, güneş ışınlarının pencereden içeri süzülmesiyle uyandım. Yatağımdan kalkıp pencereye doğru yöneldim. Bahçemizdeki elma ağacı, olgunlaşmış meyveleriyle adeta bir görsel şölen sunuyordu. Kırmızı ve yeşil tonlarındaki elmalar, güneş ışığında ne de güzel parlıyordu öyle. Odamdan çıkıp birkaçını toplamaya can atıyordum adeta.

Bu metindeki altı çizili deyim anlamını aşağıya yazınız, bu deyim bir de cümle içinde kullanınız. (10 puan)

Deyimin anlamı: **Şiddetle arzu etmek, çok istemek**

Benim cümlem: **Yaz tatilinde kuzenlerimle buluşmaya can atıyorum.**

* Verilen cümledeki deyim anlamının doğru yazıldığı yanıtların **puan değeri 5**'tir. Anlamı doğru yazılan bu deyim anlamına uygun biçimde cümle içinde kullanıldığı yanıtların **puan değeri 5**'tir. **(Toplam 10 puan)**

Not 1: Deyimin anlamı yazılırken öğrencinin, tam doğru yanıtla ilişkili olan benzer yanıtları da tam doğru kabul edilecektir.

Örnek yanıtlar; bir şeye erişmeyi çok istemek, bir şeye sahip olmayı çok istemek, aşırı beklentiye girmek, çok istemek...

* Verilen cümledeki deyim anlamının doğru yazılmadığı yanıtlar / ilgisiz yanıtlar ve deyim, anlamına uygun biçimde cümle içinde kullanılmadığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

Not 2: İstemek, arzu etmek... gibi ifadeler tek başına deyim anlamını karşılayamayacağı için puanla değerlendirilmeyecektir.

T.7.3.11. Zarfların metnin anlamına olan katkısını açıklar.

3. Aşağıdaki tabloda bazı kelimeler verilmiştir. Bu kelimelerin zarf görevinde kullanıldığı birer cümle yazarak zarfların çeşitlerini tabloda belirtilen yere örnekteki gibi yazınız. (16 puan)

Kelime	Cümle	Zarf Çeşidi
çok	Beraber parka gittiğimiz kardeşimi yanımda göremeyince çok endişelendim.	miktar zarfı
hızlı	Çevredeki vatandaşlar, kapkaççının ardından hızlı koşular ama yine de onu yakalayamadılar.	durum zarfı
akşam	Arkadaşlarla akşam, halı sahada maç yapacağız.	zaman zarfı
yukarı	Dağ keçisi, dağın yamacından yukarı çıktı.	yer-yön zarfı
nasıl	Sınavlarda başarılı olabilmek için derslerimize nasıl çalışmalıyız?	soru zarfı

* Verilen kelimelerin zarf görevinde doğru kullanıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 2**'dir.

* Zarfların çeşitlerinin doğru yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 2**'dir. (Toplam 16 puan)

* Verilen kelimelerin zarf görevinde doğru kullanılmadığı ve cümlelerin yanlarına cümleye kattığı anlamın yanlış yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.7.3.13. Anlatım bozukluklarını tespit eder.

4. Aşağıda anlatım bozuklukları yapılmış bazı cümleler verilmiştir. Cümlelerin doğrularını verilen boşluğa örnekteki gibi yazınız. (15 puan)

Örnek: Mağazada gördüğüm akıllı saati, ücreti yüksek olduğundan alamadım.

Mağazada gördüğüm akıllı saati, fiyatı yüksek olduğundan alamadım.

- a) Yaşlı kadın, ayağı taşa takılınca neredeyse, az kalsın düşecekti.

Yaşlı kadın, ayağı taşa takılınca neredeyse düşecekti.

Ya da

Yaşlı kadın, ayağı taşa takılınca az kalsın düşecekti.

- b) Son zamanlarda yaptığı güzel çalışmalarla patronunun gözüne batmayı başardı.

Son zamanlarda yaptığı güzel çalışmalarla patronunun gözüne girmeyi başardı.

- c) Yeni açılan lokantanın çalışanları, bırak domates doğramayı pide bile yapamıyorlar.

Yeni açılan lokantanın çalışanları, bırak pide yapmayı domates bile doğrayamıyorlar.

* Verilen cümlelerdeki anlatım bozukluklarının düzeltilerek doğrularının yeniden yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 5**'tir. (Toplam 15 puan)

* Verilen cümlelerdeki anlatım bozukluklarının düzeltilmeden yeniden yazıldığı ya da yanlış düzeltmenin yapıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

5. Bir aslanı gün boyu takip etseydiniz ve aslanın yaşamak için verdiği mücadeleye tanık olsaydınız günün sonunda bu aslanın bir ceylan yakalayıp yemesi sizi mutlu ederdi. Aynı hikâyeyi ceylanı takip ederek başlasaydınız ve ceylanın yaşamak için verdiği mücadeleye tanık olsaydınız günün sonunda bu ceylanın bir aslan tarafından yenmesi sizde bir öfke uyandırır. Yani başlangıç noktasını farklı seçerseniz aynı olay kişide iki farklı yargı oluşturabilir. Bu yüzden kişinin içindeki adalet duygusu, hangi hikâyeyi ne kadar süreyle takip ettiğine bağlıdır. (Dostoyevski'nin Ezilenler adlı romanından)

Parçanın ana fikri nedir, yazınız. (10 puan)

Yargılarımız, olaylara baktığımız başlangıç noktasına göre şekillenir.

* Verilen parçadan hareketle, farklı bakış açılarını göz önünde bulundurmadan adil bir yargıya varmanın zor olduğunun ifade edildiği yanıtların **puan değeri 10**'dur.

Not: Örnek yanıt çerçevesinde yazılan benzer yanıtlar da tam puanla değerlendirilecektir.

Örnek yanıtlar: "Bakış açımız, adalet duygumuzu etkiler. Bakış açımız, olaylara dair yargılarımızı etkiler." vb.

* Verilen parçada asıl vurgulanmak istenenin dışında yazılan, ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.7.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

6. Aşağıda verilen anlam özelliklerinin karşılıklarına bu anlamları ifade eden birer cümle yazınız. (15 puan)

Neden-Sonuç Cümlesi: Yeterince çalışmadığı için sınavda başarısız oldu.

Amaç-Sonuç Cümlesi: Formda kalmak için her gün spor salonuna gidiyor.

Koşul-Sonuç Cümlesi: Sabah erken kalkarsan güneşi doğarken görebilirsin.

* Verilen anlam özellikleri ile ilişkili, doğru yazılan cümlelerin her birinin **puan değeri 5**'tir. (Toplam 15 puan)

Not: Örnek cevaplar çerçevesinde yazılan yanıtlar tam puanla değerlendirilecektir.

* Verilen anlam özelliklerini karşılamayan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.7.4.13. Ek fiili işlevlerine uygun olarak kullanır.

7. Aşağıdaki isimleri, istenen ek-fiil zamanlarına göre çekimleyerek birer cümlede kullanınız. (12 puan)

• hasta → Ek-fiilin görülen geçmiş zamanı

İki gündür çok hastaydım.

• açık → Ek-fiilin duyulan geçmiş zamanı

Burası pazar günleri de açılmış.

• sağlam → Ek-fiilin şartı (koşulu)

Tırmanmamı istediğin ağaç sağlamısa çıkmayı deneyeceğim.

• ülke → Ek-fiilin geniş zamanı

Türkiye, yaşanabilecek en güzel ülkedir.

* Verilen isimlerin istenilen ek-fiil zamanlarına göre cümledeki yüklemi olacak biçimde (kurallı ya da devrik) cümle içinde doğru kullanıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 3**'tür. (Toplam 12 puan)

* Verilen isimlerin istenilen ek-fiil zamanlarına göre cümle içinde doğru kullanılmadığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

Not 1: Ek-fiilin şartı (koşulu) çekiminde "ise" ekini alan sözcük, cümleye sadece şart anlamı katacak biçimde kullanılabilirdiğinden yüklem görevinde kullanılmamaktadır.

Not 2: Ek-fiilin geniş zamanı çekiminde "-dir" ekinin yazılmadan kurulduğu cümleler de tam puan ile değerlendirilecektir. (Örnek yanıt: Türkiye, yaşanabilecek en güzel ülke.)

Not 3: Ek-fiil kelimeye bitişik olmadan ayrı da yazılabilir. (Örnek yanıt: İki gündür çok hasta idim. / Burası pazar günleri de açık imiş. / Tırmanmamı istediğin ağaç sağlam ise çıkmayı deneyeceğim.)

T.7.4.16. Yazdıklarını düzenler.

a) Anlama dayalı anlatım bozuklukları bakımından yazdıklarını gözden geçirmesi ve düzeltmesi sağlanır.

b) Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

8. Büyük harflerin kullanıldığı yerlerle ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

a) "Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar." kuralına uygun bir cümle yazınız. Cümlelerde noktalama işaretlerini doğru kullanınız. (7 puan)

İstanbul, II. Mehmet tarafından 29 Mayıs 1453 Salı günü fethedilmiştir.

* Belirtilen yazım kuralına uygun, noktalamaya dikkat edilerek yazılan yanıtların **puan değeri 7**'dir.

Not 1: Oluşturulan cümlede ay ya da gün adlarından yalnızca birine yer verilip bunun doğru kullanılması da tam puan için yeterlidir. (İstanbul, II. Mehmet tarafından 29 Mayıs'ta fethedilmiştir.)

Not 2: Oluşturulan cümlede ay ve gün adlarına birlikte yer verilmiş ve bunlardan biri doğru, diğeri yanlış yazılmışsa o cümle puanla değerlendirilmez. (İstanbul, II. Mehmet tarafından 29 Mayıs 1453 salı günü fethedilmiştir.)

Not 3: Doğru oluşturulan (tam puan değerinde) cümleden, yanlış kullanılan, eksik olan her noktalama işareti için tam puandan 1 puan eksiltilecektir. (İstanbul, II. Mehmet tarafından 29 Mayısta fethedilmiştir.)

b) "Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar." kuralını dikkate alarak "dünya" veya "güneş" kelimelerinden birinin kullanıldığı bir cümle yazınız. Cümlelerde noktalama işaretlerini doğru kullanınız. (7 puan)

Gezegenler, Güneş'in etrafında döner. / Ay, Dünya'nın tek doğal uydusudur.

* Belirtilen sözcüklerden birinin yazım kuralına uygun, noktalamaya dikkat edilerek yazıldığı yanıtların **puan değeri 7**'dir.

Not 1: Oluşturulan bir cümlede "dünya ve güneş" adlarından ikisine de yer verilip bunların doğru kullanılması da tam puan değerindedir. (Mevsimlerin oluşması, Dünya'nın Güneş etrafında dolanmasından kaynaklanır.)

Not 2: Oluşturulan cümlede "dünya ve güneş" adlarına birlikte yer verilmiş ve bunlardan biri doğru, diğeri yanlış yazılmışsa o cümle puanla değerlendirilmez. (Mevsimlerin oluşması, Dünya'nın güneş etrafında dolanmasından kaynaklanır.)

Not 3: Doğru oluşturulan (tam puan değerinde) cümlede, yanlış kullanılan, eksik olan her noktalama işareti için tam puandan 1 puan eksiltilecektir. (Mevsimlerin oluşması, Dünyanın Güneş etrafında dolanmasından kaynaklanır.)